

Становище

от доц. д-р Георги Бърдаров

**Геолого-географски факултет на СУ „Св. Климент
Охридски“**

**относно дисертационния труд на Марияна Султанова, докторант към
НИГГ на БАН, департамент „География“, секция „Икономическа и
социална география“ за присъждане на образователната и научна
степен „доктор“ по професионално направление 4.4 Науки за Земята,
специалност „Икономическа и социална география“**

на тема:

**„Концептуална рамка за постигане на устойчиво развитие на
планинските райони“**

Дисертационният труд на Марияна Султанова е разработен, обсъден и насочен за защита на разширен семинар на департамент „География“ при НИГГ на БАН, като докторантката е отчислена с право на защита със заповед 01-9 от 22.01.2021г. на Директора на НИГГ-БАН. Със заповед номер 01-24 от 11.02.2021г. на Директора на НИГГ на БАН, на основание чл.27 (4) от Правилника за приложение на ЗРАСРБ в НИГГ на БАН и с доклад с входящ номер 184/11.02.2021г. на ръководителя на департамент „География“ е разгледан на разширен семинар и е получил ход за публична защита. Научното жури е одобрено с доклад 221 от 02.03.2021г. на ръководителя на департамент География на НИГГ-БАН. Докторантката е изпълнила изцяло своя индивидуален план и отговаря на всички изисквания и критерии на БАН за разработване и защита на дисертационен труд.

Дисертационният труд е структуриран в пет глави плюс увод и заключение, като всяка глава съдържа разичен брой подзаглавия в зависимост от своята специфика и съдържание. Работата в размер на 323

страници съдържа 35 таблици, 50 фигури и 5 приложения, както и литература с 303 заглавия на български, английски и руски език.

Дисертационният труд е на изключително високо ниво, съдържа както аналитично-практична, така и много солидна теоретична част, стилът е изчистен, научен. В увода акуратно и точно са изяснени обекта и предмета на изследването, както и целите и задачите, като те напълно кореспондират със заглавието на дисертационния труд. Много добре е изяснена и актуалността на темата, в контекста на европейските разпоредби, методики и стратегии.

Прекрасно впечатление прави **първата теоретико-методологична глава** на изследването, която поставя много солиден базис за последвалия анализ. Отлично впечатление прави критичния анализ на литературните източници, като голяма част от тях са англоезични на безспорни авторитети в тази научна област. Особено внимание е обърнато на дефинирането на понятията планина (планинска територия), планински район, концептуална рамка. Коректно и представително са дадени източниците на информация, които докторантката е използвала при разработването на своята теза. Дадени са примери не само от Европа, но от планински райони в целия свят. Разгледани са и много български и европейски закони и нормативни уредби, които имат пряко отношение към темата. В първата глава са представени и подходите, и методите на изследването, като определено личи иновативния подход на авторката при разработването на концептуалната рамка на дисертационния труд.

Втора глава изцяло е посветена на програмните и нормативни документи на България и ЕС, както и развитието на методиките за очертаване на планинските територии (райони). Главата има своето голямо значение, тъй като цялостната насока на дисертационния труд е теоретико-методологичен.

Също с много важно теоретично и методологично значение, които подкрепят основните тези на авторката са **трета и четвърта глава** от дисертационния труд. Трета разглежда развитието на идеята за регионализма и управлението на териториалните системи в контекста на планинските територии. Много важни от гледна точка на целта на изследването са трета и четвърта подточка, в които са анализирани стратегията на ЕС за макрорегионализма и проблемните аспекти на регионализма в България.

Четвърта глава конкретно се спира на Устойчивото развитие в планинските територии. Цялата глава е посветена на управленските модели за постигане на Устойчиво развитие, като акцента разбира се е в планинските територии. Специално внимание е отделено на швейцарския модел и алпийската конвенция, като модел за управление на планинска териториална система, като са направени много ценни изводи, които могат да бъдат приложени с успех в планинските територии в България.

В **пета глава** се преминава от общото към частното по разглежданата в дисертацията проблематика, като се поставят реперите и индикаторите на една концептуална рамка за постигане на Устойчиво развитие в планинските територии. Самата концептуална идея тръгва от условията в ЕС, преминава през спецификите на България и се конкретизира върху една определена планинска територия в страната, а именно Смолянска област. Еманация на целия дисертационен труд е подглава V.5, в която е обобщена цялата аналитична и теоретична основа на изследването и е представена една концептуална рамка за Устойчиво развитие на планински район.

Заклучението е ясно, стегнато и научно обосновано са изведени основните изводи, до които е стигнала докторантката при разработването на своя труд. Стилът на работата е издържан, научен, има баланс между

отделните глави, като и при решаването на задачите, които са поставени в началото в увода.

Работата е много добре онагледена графично, с научно и стилистично идържани фигури и графики.

Основните ни забележки са свързани с прекомерно многото (седем) задачи, които си е поставила докторантката в увода на своята дисертация и съобразно с това и прекалено големия обем на дисертацията, от 323 стандартни страници.

Авторката е приложила и **справка за научните и научно-приложни приноси** в дисертацията, които са **пет на брой**, като особено ценен от практико-приложна гледна точка е вторият принос свързан със създадената в дисертацията концептуална рамка. Приносите ясно открояват стойността на дисертационния труд, формулирани са много ясно и точно.

В заключение смятам, че дисертационния труд на Марияна Султанова е завършен, на много добро научно ниво, дисертацията е оригинална разработка, която отговаря на всички изисквания, въз основа на което предлагам на Уважаемите членове на Научното жури да присъдят на докторантката Марияна Стоянова Султанова ОНС „Доктор“ по научната специалност „Икономическа и социална география“, от професионалното направление 4.4. Науки за Земята.

София, 28.04.2021г.

С уважение:

Доц. д-р Георги Бърдаров